3.5.1. Classificatie van eet- en drinkgedrag bij CP

Verantwoording implementatiekaart

Doel en doelgroep implementatiekaart

In de richtlijn Cerebrale parese bij kinderen (2024) zijn geen aanbevelingen opgenomen over de classificatie van eet- en drinkgedrag. Het doel van deze implementatiekaart is om zorgprofessionals handvatten te geven bij de classificatie van eet- en drinkgedrag bij kinderen met CP.

Ontwikkeling implementatiekaart

Deze informatiekaart is opgesteld door CP-Net-knowledge brokers en is gebaseerd op wetenschappelijke kennis en ervaringen uit de praktijk.
Laatst beoordeeld: 2024.

Uitgangsvraag

Op welke manier kan het eet- en drinkgedrag van kinderen met een cerebrale parese geclassificeerd worden met betrekking tot de efficiëntie en veiligheid van het dagelijkse eten en drinken?

In de richtlijn CP bij kinderen is geen aanbeveling opgenomen over de classificatie van eet- en drinkgedrag.

Voor de classificatie van vaardigheden van kinderen met CP op het gebied van eten en drinken is het Eating and Drinking Ability Classification System (EDACS) ontwikkeld en gevalideerd (Sellers 2014). Deze is vertaald naar het Nederlands en gevalideerd bij kinderen met CP in Nederland (Van Hulst 2018). Er zijn een handleiding en een stroomschema beschikbaar voor de Nederlandse versie van het EDACS en het Mini-EDACS. Het EDACS kan gebruikt worden voor kinderen met CP vanaf 3 jaar. Voor jongere kinderen met CP is het Mini-EDACS ontwikkeld en gevalideerd (Sellers 2022).

Aanbeveling

Ieder kind met CP heeft naast een GMFCS, CFCS en MACS level recht op een (mini-)EDACS classificatie.

Praktische uitwerking van de aanbeveling

Classificeer bij ieder kind en jongvolwassene met CP het niveau van het **dagelijkse eten het drinken** op basis van zinvolle onderscheidende kenmerken middels het EDACS.

De functionele vaardigheden tijdens het eten en drinken vormen hierbij het aandachtsgebied, zoals zuigen, bijten, kauwen, slikken en voedsel of vloeistof in de mond houden. Er worden in het EDACS vijf niveaus onderscheiden op basis van functionele vaardigheid, de behoefte aan

aanpassingen in de structuur van voeding en drank, de gebruikte technieken en omgevingskenmerken. Er wordt een indeling gemaakt op basis van de algehele prestaties op het gebied van het eten en drinken, waarbij zowel motorische als sensorische componenten worden meegenomen.

Om het EDACS-niveau vast te kunnen stellen is het **noodzakelijk** dat de logopedist iemand erbij betrekt die het kind/jongere goed kent. De classificatie dient daarom te gebeuren door de professionals samen met de ouders/verzorgers. Het kan een goed uitgangspunt zijn om het gesprek aan te gaan met ouders over de veiligheid en efficiëntie van het eten en drinken.

Tevens wordt bij ieder kind de mate van assistentie genoteerd. Een kind kan zelfstandig zijn (Z), kan behoefte hebben aan ondersteuning (BO) of is volledig afhankelijk (VA) van iemand om het eten en drinken naar de mond te brengen.

In de huidige versie van het EDACS wordt bij kinderen/jongeren van 3 tot 21 jaar met CP de vaardigheid van het eten en drinken beschreven. Voor het jongere kind is het Mini-EDACS ontwikkeld. Het Mini-EDACS is geschikt voor kinderen van 18 maanden tot 36 maanden en is binnenkort voor Nederland beschikbaar. Het is vertaald, gevalideerd en betrouwbaar gebleken en kan geïmplementeerd gaan worden.

Vooralsnog wordt geadviseerd om bij kinderen regelmatig (1x per 2 jaar) het (Mini-)EDACS niveau te checken.

Wat ga/kan je per fase doen om de aanbeveling te implementeren?

Hoe zorg ik dat mijn collega's...	Ideeën voor strategieën en acties
... voor deze aanbeveling openstaan	Informeer het team over het gebruik van EDACS.
... deze aanbeveling begrijpen	Geef het team informatie over gebruik van EDACS. Er is een handleiding en een stroomschema beschikbaar voor de Nederlandse versie van EDACS en Mini-EDACS, **zie bijlage 4**.
... de aanbeveling willen gebruiken	Bespreek het belang van classificatie van eet- en drinkproblemen binnen de verschillende teams. Bespreek welke vakgroepen de e-learning moeten volgen (LO/REV?) ter voorbereiding op afname. Bespreek voor welke vakgroepen kennis van de EDACS voldoende is.

	Zet het onderwerp op de jaaragenda van vakgroep/beleidsdagen/teambesprekingen. Betrek ketenpartners bij kinderen/jongeren in de kinderrevalidatie die deelnemen aan ADL taken (mytylschool/assistenten/leerkrachten).
… de aanbeveling kunnen gebruiken	Maak werkafspraken over: • Wanneer binnen de verschillende teams de EDACS afgenomen moet worden. • Wie de EDACS afneemt, ook met oog voor kinderen/jong volwassenen die geen logopedie hebben. • Waar en hoe de classificatie beschreven wordt. • Hoe vaak de EDACS classificatie herhaald wordt. Informeer teamleden over de werkafspraken. Organiseer dat collega's LO en REV ervaring en verdieping op kunnen doen in het scoren van de EDACS middels de e-learning.
De aanbeveling gebruiken/toepassen: Doen!	Neem het gebruik van de EDACS op in behandelprogramma's/protocollen en zorgpaden. Zorg dat nieuwe medewerkers geschoold worden in afname EDACS.
- in eigen behandeling	Neem verslaglegging over de EDACS op in teamverslagen bespreek deze in het team. Maak afspraken over het jaarlijks checken van de classificatie.
- in communicatie collega's	Koppel het onderwerp terug op vakgroep vergaderingen/beleidsdagen en/of teamvergaderingen om de voortgang te bespreken. Organiseer casuïstiekbespreking of intervisie over gebruik van de EDACS binnen vakgroepen.

- in communicatie ouders	Geef aan ouders uitleg over de EDACS (o.a. classificatiefolder en boek 'Alles wat je moet weten over eten'). Logopedist classificeert en bespreekt de EDACS samen met ouders/betrokkenen.
De aanbeveling blijven gebruiken ook in de toekomst: **Blijven doen!**	Neem in behandelprogramma's, de protocollen en zorgpaden op wanneer de EDACS gebruikt moet worden. Ga na of collega's de werkafspraken nakomen. Evalueer of de werkafspraken nog voldoen en stel zo nodig bij.

Referenties

Sellers D, Mandy A, Pennington L, Hankins M, Morris C. Development and reliability of a system to classify the eating and drinking ability of people with cerebral palsy. Dev Med Child Neurol 2014;56:245-251.

Sellers D, Pennington L, Bryant E, Benfer K, Weir K, Aboagye S, Morris C. Mini-EDACS: Development of the Eating and Drinking Ability Classification System for young children with cerebral palsy. Dev Med Child Neurol 2022;64:897-906.

Van Hulst K, Snik DAC, Jongerius PH, Sellers D, Erasmus CE, Geurts ACH. Reliability, construct validity and usability of the Eating and Drinking Ability Classification System (EDACS) among Dutch children with Cerebral Palsy. J Pediatr Rehabil Med 2018;11:115-124.

Van der Klift F, Orriëns LB, Spek B, Sellers D, Erasmus CE, van Hulst K. Reliability and validity of the Mini-Eating and Drinking Ability Classification System (Mini-EDACS) among Dutch preschoolers with cerebral palsy. J Pediatr Rehabili Med 2025;18:99-109.